

Сфабриковані судові справи проти неіснуючих організацій Українського національного центру, Союзу визволення України, за якими засуджувалась українська інтелігенція, стали символами систематичного знищення української національної еліти, яка боролася за культурну ідентичність свого народу.

Знищення інтелігенції мало катастрофічні наслідки для української культури та суспільства. Багато видатних діячів культури були репресовані або змушені пристосовуватися до умов, які диктувала держава. Література, мистецтво та наука перестали бути вільним полем для висловлення ідей; замість цього вони стали інструментами державної пропаганди, що звеличували радянський режим і пригнічували національне самовираження. Це призвело до руйнування культурної спадщини, згорання незалежної думки та створення страху, який проник у всі сфери життя.

Політика Сталіна залишила глибокі шрами на українському суспільстві: репресії проти інтелігенції, Голодомор, колективізація — усе це стало складовими частинами широкомасштабного наступу на самобутність і незалежність української нації. Проте навіть у цих умовах багато українців продовжували боротьбу за збереження своєї культури, традицій і мови, що дозволило в майбутньому зберегти та відродити національну самосвідомість.

Отже, вплив радянської влади на українську інтелігенцію в 1930-ті роки був деструктивним, призводячи до втрати культурного та інтелектуального потенціалу нації. Однак, незважаючи на жорстокі репресії, культурна спадщина та творча діяльність українських митців продовжують жити, надихаючи наступні покоління на відстоювання національних інтересів і самобутності.

Кононенко Гліб

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Ковач Д.Л.

Державний біотехнологічний університет

ПРАВА ЛЮДИНИ В АГРОБІЗНЕСІ

Особливо гостро питання захисту прав людини постає в умовах політичної нестабільності та соціальних викликів, які переживає Україна з 2014 року. Повномасштабне вторгнення РФ серйозно порушило виробництво та торгівлю продовольством в Україні та поставило під загрозу продовольчу безпеку України та світу. Цілеспрямовані атаки на експортоорієнтований бізнес і сільське господарство ускладнили функціонування національного аграрного сектору. За таких умов, час від часу, держава проявляє свою неспроможність щодо забезпечення захисту прав людини, адже «є абсолютно очевидним, що компанії – незалежно від того, локальні чи мультинаціональні, публічні чи приватні – значно впливають на права людини, як позитивно, так і негативно» [1]. Попри повномасштабні бойові дії, кризові явища, блекаути бізнес в Україні продовжує працювати, розвиватись і є головним роботодавцем в країні.

Бізнес безпосередньо впливає на права людини у межах різних видів економічної діяльності (фінансові, освітні, медичні послуги, газодобувна промисловість, сільське господарство тощо), а також може впливати на різних суб'єктів (працівників, мігрантів, вразливі верстви населення) позитивним або негативним способом.

Згідно з останніми даними Держстату України сільське господарство до початку війни забезпечувало близько 10 % ВВП і 40% експортних надходжень. Станом на 2023 рік війна завдала українському агробізнесу значних збитків.

В аграрному секторі України функціонує велика кількість компаній-суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм, які вступають у відносини з метою отримання прибутку від реалізації сільськогосподарської продукції. Розуміння агробізнесу відбувається крізь проекцію його предмета. Метою агробізнесу є підтримання розвитку села, отримання прибутку внаслідок виробництва, переробки, продажу сільськогосподарської продукції. Законодавчим підґрунтям розвитку агробізнесу є ЗУ «Про пріоритетність

соціального розвитку села та агропро-мислового комплексу в народному господарстві». Це вказує на існування соціальних цінностей мети агробізнесу й залучення великої кількості працездатного населення країни для виконання певних видів робіт задля загального добробуту країни та населення [2]. Отже, агробізнес на сьогодні відіграє ключову роль в суспільстві і в умовах глобалізації має транслювати сучасні цінності поваги до прав людини.

Сучасна рамка бізнесу і прав людини викладена в таких міжнародних принципах як: Десять принципів Глобального договору ООН (The UN Global Compact Ten Principles), Трестороння Декларація принципів щодо багатонаціональних корпорацій та соціальної політики, Міжнародна організація праці (International Labour Organization Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy), Основні конвенції Міжнародної організації праці (International Labor Organization: Core Conventions), Керівні принципи ОЕСР для транснаціональних підприємств (редакція 2011 р.) (OECD Guidelines for Multinational Enterprises (ed. 2011)), Керівні принципи ОЕСР щодо належної обачності задля відповідального ведення бізнесу (2018) (OECD Due Diligence Guidance For Responsible Business Conduct (2018)), Рада з прав людини ООН, «Розробка міжнародного юридично обов'язкового документа про транснаціональні корпорації та інші підприємства щодо дотримання прав людини», Повідомлення від Комісії до Європейського Парламенту, Ради, Європейського Економічної та Соціальної Ради та Комітету регіонів: Оновлена Стратегія ЄС-2011 на користь корпоративної соціальної відповідальності, Рекомендація CM/Rec (2016)3 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам з прав людини та бізнесу, прийнята у березні 2016 р. (Recommendation CM/Rec(2016)3 of the Committee of Ministers to member States on Human Rights and Business), Принципи Екватора (Equator Principles), Добровільні принципи безпеки та прав людини (2000 р.) (Voluntary Principles on Security and Human Rights (2000)), Кімберлійський процес (The Kimberly Process), Керівництво із соціальної відповідальності (ISO 26000:2010 Guidance on social responsibility), Принципи відповідального інвестування (Principles for Responsible Investment), Цілі стало розвитку (Sustainable Development Goals) та ін. Такий підхід спрямовує бізнес поважати права люди та сприяти їх реалізації та розвитку.

Отже, на сучасному етапі розвитку, Україна має вивчати досвід розвинених країн світу щодо розумного балансування зобов'язань держави у сфері захисту прав людини, розробити ефективні механізми щодо захисту прав людини від порушень з боку бізнесу, особливо в умовах збройного конфлікту та внутрішнього переміщення осіб, також уряд має переглянути правила та норми розвитку сільського господарства на відповідність спільній аграрній політиці з ЄС.

Література

1. Уварова О.О., Буряковська К. О. Бізнес і права людини : навчальний посібник / О. О. Уварова, К. О. Буряковська. – Харків, 2019. – 148 с.
2. Корнієнко Г. С. «Агробізнес» як правова категорія. Актуальні проблеми екологічного, земельного та аграрного законодавства в сучасних умовах: матер. круг. столу, присвяч. 90-річчю В.К. Попова (Харків, 2019), 2019. С. 135-137.

Кострікова Анна Юріївна

Науковий керівник – доц. Бадєєва Л.І.

Харківський національний університет радіоелектроніки

СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

У доповіді порушується проблема сучасних загроз і викликів, що постають перед правами людини. Основна увага зосереджена на аналізі міжнародних механізмів захисту прав людини та ролі національних урядів у забезпеченні дотримання цих прав. Спираючись на праці вчених, розглянуто основні підходи до захисту прав людини в умовах глобальних викликів, таких як міграційні кризи та розвиток цифрових технологій.